

Program de pilotare sistemică a planului-cadru, varianta pilot, pentru învățământul liceal de stat, particular și confesional

Având în vedere schimbările introduse prin Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, precum și nevoia creșterii autonomiei curriculare, pilotarea unui plan-cadru alternativ se impune ca o etapă strategică pentru testarea și rafinarea unui model curricular care pune în centrul atenției elevul și comunitatea, și valorifică mai intens potențialul unităților de învățământ.

Varianta de plan-cadru propusă are în vedere o reorganizare flexibilă a curriculumului prin delimitarea clară a două componente: trunchi comun (TC) și curriculum decizia elevului din oferta școlii (CDEOȘ), acesta din urmă având un rol esențial în personalizarea parcursurilor educaționale, în definirea ariei de specializare și interes a elevului, precum și în deschiderea școlii către parteneriate educaționale relevante cu alte instituții ale statului, cu mediul de afaceri și societatea civilă.

Planul-cadru alternativ respectă orientările curriculare stabilite de Ministerul Educației prin OMEC nr. 6731/2023 privind aprobarea Profilului de formare al absolventului. Acesta este structurat pe competențele-cheie europene și pe un set de atribute prioritare ce definesc un absolvent autonom, reflexiv, colaborativ și responsabil.

Planul-cadru alternativ asigură premisele pentru dezvoltarea acestor competențe printr-o structură curriculară care pune accent pe:

- educație descentralizată și personalizată, în condiții de calitate;
- echilibrul dintre cultură generală și specializare;
- contextualizare și aplicabilitate practică a învățării;
- conectarea la interesele reale ale elevului și la nevoile comunității;
- încurajarea opțiunilor educaționale progresive.

Direcții de dezvoltare ale planului-cadru propus spre pilotare

1. Flexibilitate și autonomie curriculară

Prin alocarea unui segment consistent curriculumului CDEOȘ (100-800 ore per arie curriculară), planul-cadru alternativ permite o autonomie reală a școlii și elevului în definirea, în parteneriat autentic, a parcursului educațional. Unitățile de învățământ pot construi oferte proprii relevante, în baza unor analize de nevoi, resurse și oportunități locale.

2. Personalizare și diferențiere

Modelul propune o abordare centrată pe elev și pe traseul său de dezvoltare, permițând configurarea unor rute de învățare flexibile, adaptate fiecărei filiere, profil, calificări sau domeniu vocațional.

3. Conectarea școlii la partenerii externi

Prin dezvoltarea segmentului CDEOȘ, planul-cadru alternativ deschide școala către comunitate, instituții, operatori economici, ONG-uri și autorități locale, cu scopul de a integra în actul educațional activități de voluntariat, internshipuri, proiecte comunitare, ateliere de practică sau activități aplicate.

4. Raționalizarea încărcării orare

Numărul minim de ore obligatorii este redus în trunchiul comun (1800 de ore pe întreg ciclul liceal), iar recomandarea de max. 35 ore pe săptămână și 4800 ore pe ciclu oferă un cadru realist de organizare a timpului școlar, prevenind supraîncărcarea și favorizând învățarea profundă.

5. Inovare și testare a noilor paradigme curriculare

Planul-cadru alternativ creează spațiu pentru:

- interdisciplinaritate și transdisciplinaritate;
- integrarea abordării ȘTIAM și a alfabetizării funcționale;
- incluziunea educațională prin adaptarea structurii curriculare.

Planul-cadru propus spre pilotare în învățământul liceal cu frecvență zi, clasele a IX-a - a XII-a

ARIA CURRICULARĂ	Număr total minim de ore obligatoriu pe ciclul liceal (1)	
	Număr total de ore obligatorii alocate disciplinelor din trunchiul comun (TC) standard(2)	Număr minim/maxim de ore (CDEOȘ) pentru discipline relevante ariei curriculare (3)
LIMBĂ ȘI COMUNICARE (Limba maternă, program intensiv bilingv)(4)	600 (280)	100 - 700
MATEMATICĂ ȘI ȘTIINȚE ALE NATURII	300	100 - 700
OM ȘI SOCIETATE (Religie)(5)	400 (140)	100 - 600
ARTE	150	100 - 350
EDUCAȚIE FIZICĂ, SPORT ȘI SĂNĂTATE (6)	150	100 - 350
TEHNOLOGII	100	50 - 150
CONSILIERE ȘI ORIENTARE (7)	100	50 - 150
ARIA DE SPECIALITATE/VOCAȚIONALĂ/DE CALIFICARE PROFESIONALĂ (8)	-	400 - 800
Total minim obligatoriu de ore per elev pe parcursul celor patru ani de studiu (9)	1800	2200
Total maxim ore pe săptămână/pe parcursul celor patru ani de studiu (10)	35 / 4800	

NOTE:

(1) Termenul „oră” se referă la durata unei ore de curs de 50 de minute. În cazul în care unitatea de învățământ folosește o altă durată a orei de curs, timpul minim alocat cumulat trebuie să fie identic, în minute absolute, cu numărul de ore prevăzut în prezentul ordin înmulțit cu 50 de minute. De exemplu, o unitate de învățământ unde orele de curs durează 60 de minute, numărul de ore de curs minim obligatoriu va fi calculat după formula $y=(x*50)/60$, unde „y” este numărul de ore de curs de 60 de minute obligatoriu, iar „x” este numărul minim de ore prevăzut de prezentul ordin.

(2) Totalul cumulativ recomandat de ore pentru studiul disciplinelor din TC la nivelul ariei a fost determinat prin raportare la bugetele săptămânale de ore din TC corespunzătoare fiecărei arii curriculare, prevăzute în planurile-cadru aprobate prin OMEC nr. ____/____.

(3) Alocarea orelor trebuie să aibă în vedere diferențieri ale planului-cadru și încadrarea elevului în specificul unei filiere, unui profil și unei specializări/calificări profesionale dintre cele stabilite de lege sau în termeni de inovare. Disciplinele de studiu sunt stabilite de unitatea de învățământ, în

baza unei analize de nevoi educaționale, în relație cu resursele de care dispune școala. Alocarea orelor din CDEOȘ răspunde direct nevoilor și intereselor de învățare ale elevilor, fiind dezvoltat inclusiv prin parteneriatele unității de învățământ cu operatori economici, autorități publice locale, ONG-uri specializate pe diferite teme educaționale.

(4) În cazul claselor cu predare în limbile minorităților naționale sau în regim intensiv bilingv, numărul de ore menționat se alocă în trunchiul comun, peste numărul minim prevăzut în aria curriculară, pentru atingerea competențelor și pentru acoperirea programei de examen aferente probelor examenului național de bacalaureat. Și în cazul acestor clase, se aplică limita maximă de 35 ore/săptămână, respectiv 4800 ore per ciclu liceal.

(5) În cazul în care elevul/reprezentanții legali ai acestuia optează pentru studiul religiei, numărul de ore menționat se realocă din segmentul CDEOȘ în trunchiul comun, peste numărul minim prevăzut, în scopul atingerii competențelor și acoperirii programei de examen aferente probelor examenului național de bacalaureat; în cazul în care nu se optează pentru studiul religiei, orele sunt realocate segmentului CDEOȘ, în vederea asigurării numărului minim obligatoriu de ore, conform nevoilor și intereselor de învățare ale elevului.

(6) Din totalul orelor prevăzute în componenta CDEOȘ, minimum 50% vor fi alocate pentru activități sportive de echipă/individuale. În cazul în care elevul practică sportul de performanță în cadrul unui club sportiv recunoscut de către Ministerul Educației și Cercetării, printr-un protocol încheiat cu Agenția Națională pentru Sport, unitatea de învățământ poate decide, la solicitarea elevului/reprezentantului legal al acestuia, recunoașterea acestor ore în numărul de ore minimum aferent activităților sportive din cadrul CDEOȘ.

(7) Din totalul orelor prevăzute în componenta CDEOȘ maximum 50% trebuie să fie alocate unor activități de voluntariat în comunitate, școală, ONG-uri, precum și/sau unor perioade de internship și practică la operatori economici sau instituții publice.

(8) Această componentă a CDEOȘ asigură diferențieri ale planului-cadru și încadrarea acestuia în specificul unei specializări/calificări profesionale dintre cele stabilite de lege sau în termeni de inovare; asigură elevilor și susținerea probelor E din cadrul examenului național de bacalaureat, prin raportare la programele de examen pentru specificul definit prin această componentă.

(9) Totalul se va calcula pe întreg ciclul liceal, indiferent de distribuția orelor pe diverși ani de studiu. Numărul de ore menționat în segmentul CDEOȘ este minimul obligatoriu pentru fiecare elev, dar unitatea de învățământ va include în oferta sa, în funcție de resursele umane și materiale disponibile, un număr de ore cât mai aproape de maximumul prevăzut, astfel încât să permită elevilor opțiuni multiple. Nivelul ofertei, nivelul de participare al elevilor la activitățile din CDEOȘ organizate de unitatea de învățământ, precum și rezultatele elevilor obținute în specificul activităților vor fi indicatori de calitate al ofertei educaționale de la nivelul unității de învățământ. Prin personalizarea curriculumului, începând cu utilizarea creativă și eficientă a modelului de plan-cadru, unitatea de învățământ trebuie să-și valorifice autonomia, criteriul principal de calitate în raport cu care va fi evaluată unitatea de învățământ fiind gradul de realizare a profilului de formare al absolventului învățământului liceal.

(10) Numărul maxim de ore include toate activitățile organizate sau recunoscute/validate de unitatea de învățământ în portofoliul elevului, cum ar fi programe opționale, activități de tip laborator ȘTIAM, club, ansamblu, formație, trupă teatru, școală după școală, învățare remedială, consiliere de specialitate, activități de tip cerc, etc.

Pilotarea acestui model curricular este necesară pentru:

- testarea capacității reale a școlilor de a gestiona autonomia și de a construi oferte relevante;
- evaluarea impactului asupra progresului elevilor, asupra motivației școlare și a rezultatelor la examenele naționale;
- identificarea provocărilor practice în aplicarea structurii orare, a gestionării resurselor umane și a logisticii școlare;

- documentarea unor bune practici care pot fundamenta o viitoare scalare națională.

Pilotarea se va desfășura începând cu anul școlar 2026-2027, în unități liceale de stat, particulare sau confesionale, pe o perioadă de 6 ani, cu evaluări anuale și intermediare la 2 și 4 ani, inclusiv la final ciclu, coordonate de Comisia de pilotare și realizate cu sprijinul IȘE, CNCE și CNDIPT.

Rolul Comisiei de coordonare

Se înființează, în subordinea directă a Ministrului Educației, Comisia de coordonare a pilotării sistemice, cu următoarele atribuții:

- selecția unităților de învățământ participante;
- oferirea de asistență tehnică și metodologică;
- monitorizarea aplicării modelului în teritoriu;
- coordonarea procesului de evaluare a programului de pilotare;
- formularea de propuneri privind adaptarea, continuarea sau extinderea modelului.

Comisia are caracter neremunerat, iar activitatea sa va fi sprijinită de direcțiile de specialitate și instituțiile subordonate ministerului.

Conținutul reglementării

Ordinul de ministru prevede:

- Aprobarea planurilor-cadru pilot pentru liceu (profil real, umanist, tehnologic, vocațional - acolo unde este cazul);
- Stabilirea criteriilor și metodologiei de selecție a liceelor participante;
- Perioada de pilotare (6 ani școlari, începând cu anul școlar 2026-2027);
- Mecanismele de monitorizare și evaluare a pilotării;
- Implicarea Institutului de Științe ale Educației, a inspectoratelor școlare și a altor structuri relevante în sprijinirea implementării și evaluării.

Impactul estimat

- Pe termen scurt: creșterea motivației și implicării în rândul școlilor-pilot; diversificarea ofertei curriculare; apariția de bune practici;
- Pe termen mediu și lung: fundamentarea unui model de plan-cadru flexibil, scalabil la nivel național; contribuție la dezvoltarea profesională a cadrelor didactice; îmbunătățirea rezultatelor elevilor și reducerea abandonului școlar.

Varianta de plan-cadru propusă reprezintă o oportunitate strategică pentru sistemul de educație românesc de a avansa către o paradigmă curriculară mai flexibilă, mai conectată cu realitatea elevului și mai deschisă către inovație, într-o logică a educației personalizate. Pilotarea acestui model este o etapă necesară și prudentă, care permite validarea sa în practică, adaptarea pe baza datelor colectate și eventual integrarea treptată în sistemul național de educație.